

ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.

3. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Підруч. для студ. неюрид. вузів / За заг. ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 2003. – С. 28.

УДК 347.7:65.012.8(043.2)

Білоусов В. М., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІНСТИТУТ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Значення інституту комерційної таємниці для цивілізованих ринкових відносин важко переоцінити. В країнах з налагодженим механізмом правового регулювання бізнесу він розроблений теоретично і практично. В Україні інститут комерційної таємниці поки що знаходиться в стадії становлення.

Для вітчизняного законодавства розробка цієї теми актуальна як ніколи. Дана проблема існує не стільки у сфері високих державних відносин, скільки у звичайному, повсякденному житті українського бізнесу. Відсутність достатнього правового регулювання негативно відбивається на динаміці розвитку приватного сектору економіки, знижуючи, наприклад, надходження іноземних інвестицій.

На сьогодні окремі норми, що регулюють питання, пов'язані з комерційною таємницею містяться в різних нормативних актах. Спеціальний закон про охорону комерційної таємниці в Україні відсутній. Так, Цивільний кодекс України містить главу 46 «Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю», де наводиться її поняття. Відповідно до ст. 505 Цивільного кодексу України «комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію».

На наш погляд, вадою наведеної норми є її надмірне ускладнення, що заважає її сприйняттю. Більш вдало формулює визначення комерційної таємниці ст. 162 Господарського кодексу України, відповідно до якої «комерційна таємниця це інформація, що має комерційну цінність у зв'язку з тим, що вона невідома третім особам і до неї не має вільного доступу

інших осіб на законних підставах, а володілець інформації вживає належних заходів до охорони її конфіденційності». Закон України «Про інформацію» визначає поняття конфіденційної інформації, яка становить комерційну таємницю як «інформацію, яка знаходиться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюється за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов».

Найважливішим теоретичним питанням, що виникає при дослідженні поняття комерційної таємниці, є питання про те, чи може комерційна таємниця розглядатися в якості самостійного об'єкту інтелектуальної власності. Для відповіді на поставлене питання професор А. П. Сергєєв пропонує простежити, чи має комерційна таємниця ті ж властивості, які повинен мати будь-який об'єкт інтелектуальної власності.

Звернення до поняття інтелектуальної власності показує, що нею визнається виключне право особи на результати інтелектуальної діяльності і деякі прирівняні до них об'єкти. В усіх випадках під об'єктом інтелектуальної власності розуміється нематеріальне благо, яке лише втілюється в певних матеріальних об'єктах, що є його носіями. Отже, будь-який об'єкт інтелектуальної власності повинен бути нематеріальним благом, бути результатом інтелектуальної діяльності, на який за особою, що його досягла визнається виключне право на використання.

Комерційна таємниця являє собою певну сукупність відомостей, знань про щось, будучи видом інформаційних ресурсів. Інформація як така, по суті нематеріальна, хоча її зберігання і поширення здійснюється за допомогою матеріальних носіїв. В цьому розумінні вона нічим не відрізняється від об'єктів інтелектуальної власності, які самі можуть розглядатися в якості видів інформаційних ресурсів.

Будучи плодом людських зусиль, інформація підпадає і під таку ознаку інтелектуальної власності як результат інтелектуальної діяльності. Зазначене поняття, в принципі, може включати все, що створено в результаті певних інтелектуальних зусиль людини. Ним, безумовно, може бути і інформація.

Найбільш проблематичним є питання про те, чи може інформація бути об'єктом, на якій за будь-ким закріплюється виключне право. На перший погляд, це неможливо в силу природи самої інформації.

Проте, зазначене не означає, що монопольне володіння і користування інформацією взагалі неможливе. Навпаки, це можливе, але за умови, що інформація невідома третім особам. Якщо закон визнає право особи, що володіє інформацією на збереження її в таємниці, і одночасно вимагає від третіх осіб утримуватися від несанкціонованого володіння цією інформацією, у наявності виключне право на цю інформацію. Саме такий

правовий режим і створюється інститутом комерційної таємниці. Таким чином, комерційна таємниця має всі властивості об'єкта інтелектуальної власності і є його особливим різновидом.

Як вже зазначалося, сьогодні поняття комерційної таємниці розкривається у ст. 505 Цивільного кодексу України. Її аналіз дає можливість виділити наступні ознаки комерційної таємниці:

Інформація має комерційну цінність в силу її невідомості третім особам. При цьому не потрібно, щоб інформація була невідома всьому людству за виключенням її володільця: якщо хтось володіє такою інформацією, то це не знищує право на комерційну таємницю.

До інформації немає вільного доступу на законній підставі. Якщо відповідна інформація може бути отримана на законній підставі будь-якою зацікавленою особою, вона не визнається комерційною таємницею. Охорону інформації, що складає комерційну таємницю, здійснює власник в межах чинного законодавства. Він сам визначає коло цих відомостей. При цьому слід пам'ятати, що існує Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 1993 року № 611, якою затверджено перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці. Перелічені в цьому нормативному акті відомості не можуть складати комерційної таємниці.

Володілець інформації вживає заходів щодо збереження її секретності. Коло цих заходів дуже широке. Це можуть бути різноманітні заходи технічного, організаційного, юридичного характеру, які спрямовані на те, щоб захистити інформацію від несанкціонованого доступу третіх осіб.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

УДК 349. 227

Бутрин Н. С., викладач,
Тернопільській національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ДОГОВІР ДАРУВАННЯ ЧИ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ?

ЦК України розширив предмет договору дарування введенням до нього майнових прав та права вимоги. Разом з тим, як зазначається у фаховій літературі, договір дарування корпоративних прав має певні особливості, які зумовлені: корпоративними правами як предметом договору та їхньою правовою природою; правовим становищем дарувальника як володільця цих прав; формою закріплення корпоративних прав [1, с. 150].